

Klimata un enerģētikas ministrija

Klimata politikas ieviešana: pašvaldību loma

2023. gada 22. novembris

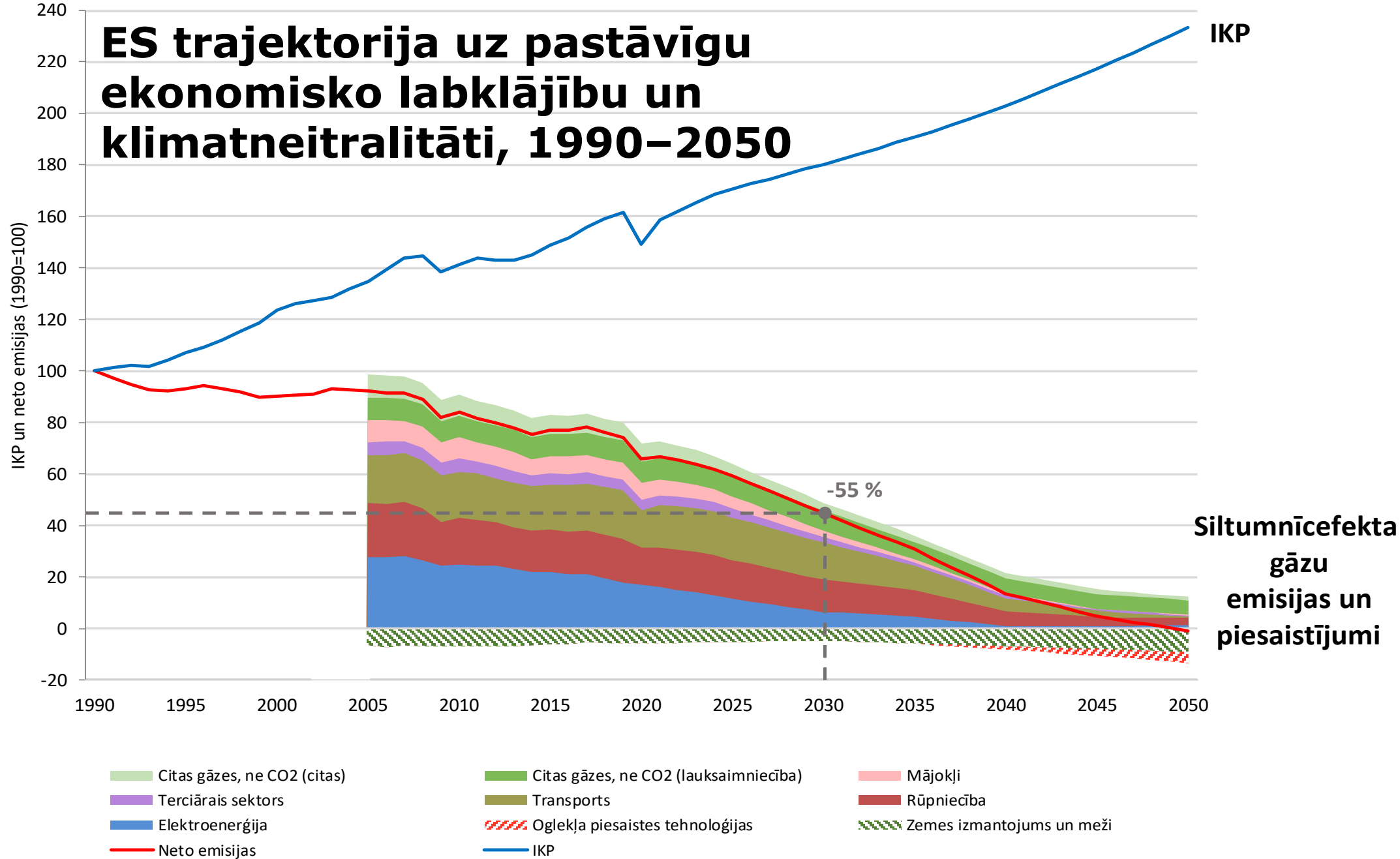
Klimata un enerģētikas ministrija
Dagnis Dubrovskis
Valsts sekretāra vietnieks klimata politikas jautājumos

Klimata un enerģētikas ministrija

Kādas ir prognozes attiecībā uz Latvijas saistību izpildi ES klimata mērķu sasniegšanā? Vai un kādi ir riski, ka Latvija šos mērķus nespēs izpildīt?

ES trajektorija uz pastāvīgu ekonomisko labklājību un klimatneitralitāti, 1990–2050

Avots: EK paziņojums «Eiropas 2030.gada klimatisko ieceru vērīena kāpināšana» (2020)

Klimata un enerģētikas ministrija

Latvijas klimata politika un mērķi

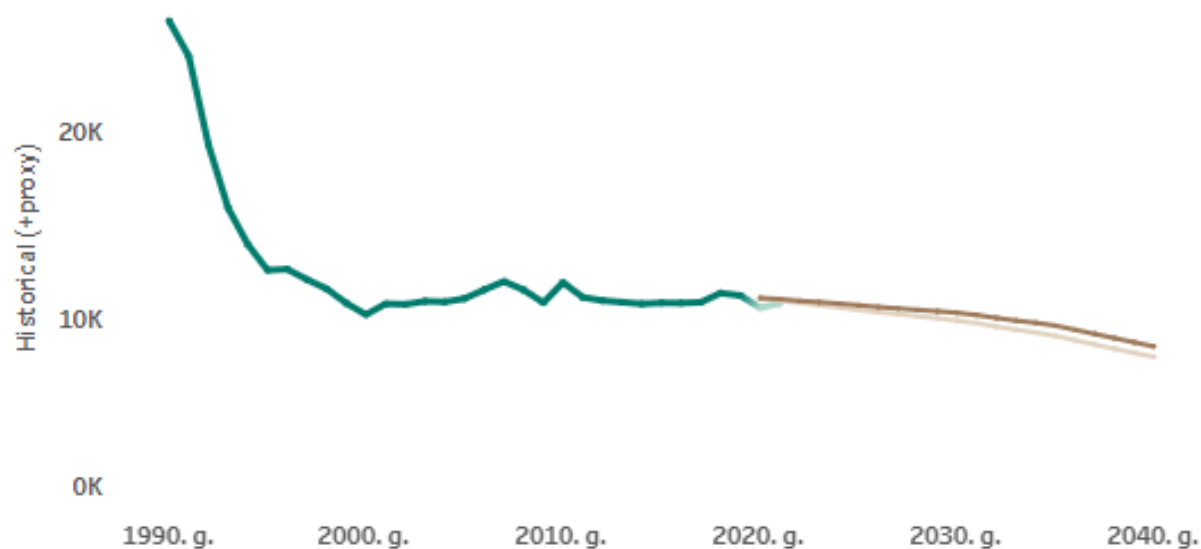
Latvija ir apņēmusies būt **klimatneitrāla līdz 2050.gadam.**

		2013-2020	2021-2025	2026-2030
ZIZIM uzskaites kategorijas	Ne-ETS emisijas	+17% (sadalīts arī ikgadējos mērķos)	-17% (tiks sadalīts arī ikgadējos mērķos)	
	ES ETS emisijas	-21% (sadalīts ikgadējos mērķos konkrētām iekārtām)	-62% (tiks sadalīts ikgadējos mērķos konkrētām iekārtām)	
	Apmežota zeme	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti	Nav attiecināms
	Atmežota zeme			
	Apsaimniekota meža zeme (meža references līmenis)*			
	Apsaimniekota aramzeme	Nav attiecināms	Nav attiecināms	Nav attiecināms
	Apsaimniekoti zālāji	Nav attiecināms	Nav attiecināms	
Apsaimniekotas mitrzemes	Nav attiecināms	Nav attiecināms		
ZIZIM sektora ziņošanas kategorijas**				-644*** kt CO2 ekv.

*Meža references līmenis 2021.-2025. gadam 1709 kt CO₂ ekv. gadā
 ** meža zeme; aramzeme; zālāji; mitrāji; apdzīvotās teritorijas; cita zeme; nocirstas koksnes produkti; gaistošais slāpekļis no apstrādātām augsnēm; slāpekļa izskalošanās un aizskalošanās
 *** indikatīvi, gala mērķis būs zināms 2032.gadā

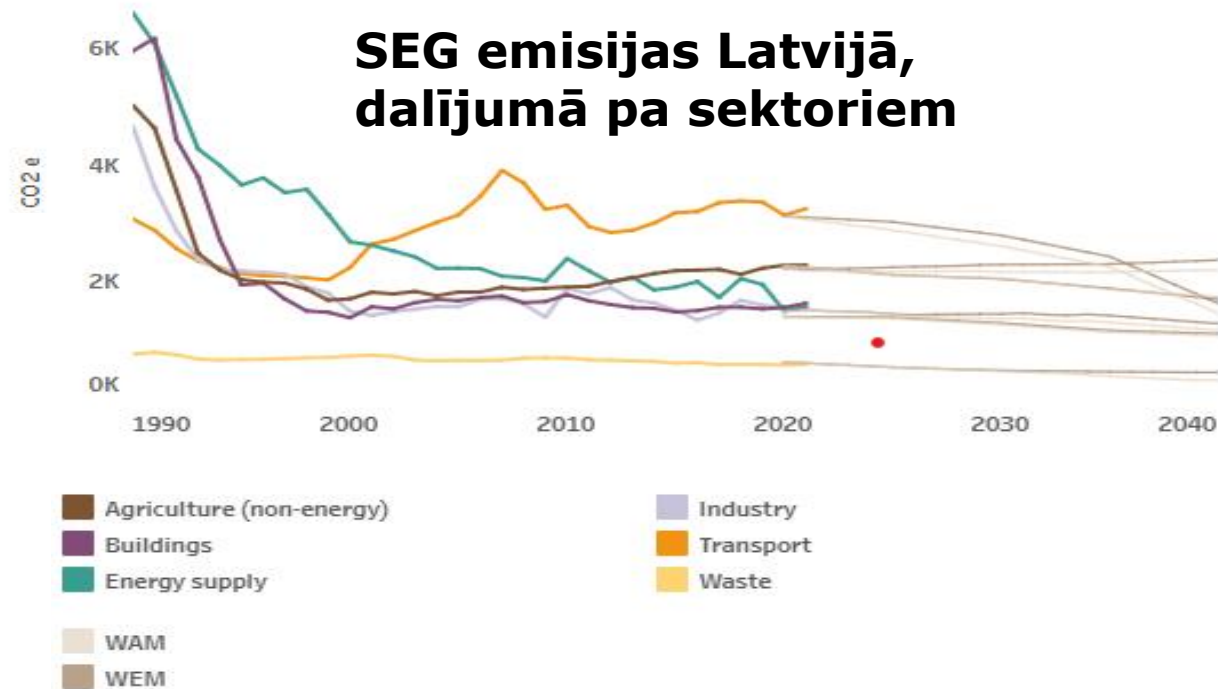
SEG - siltumnīcefekta gāzes
ETS – ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
ZIZIM – zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība

SEG emisijas Latvijā

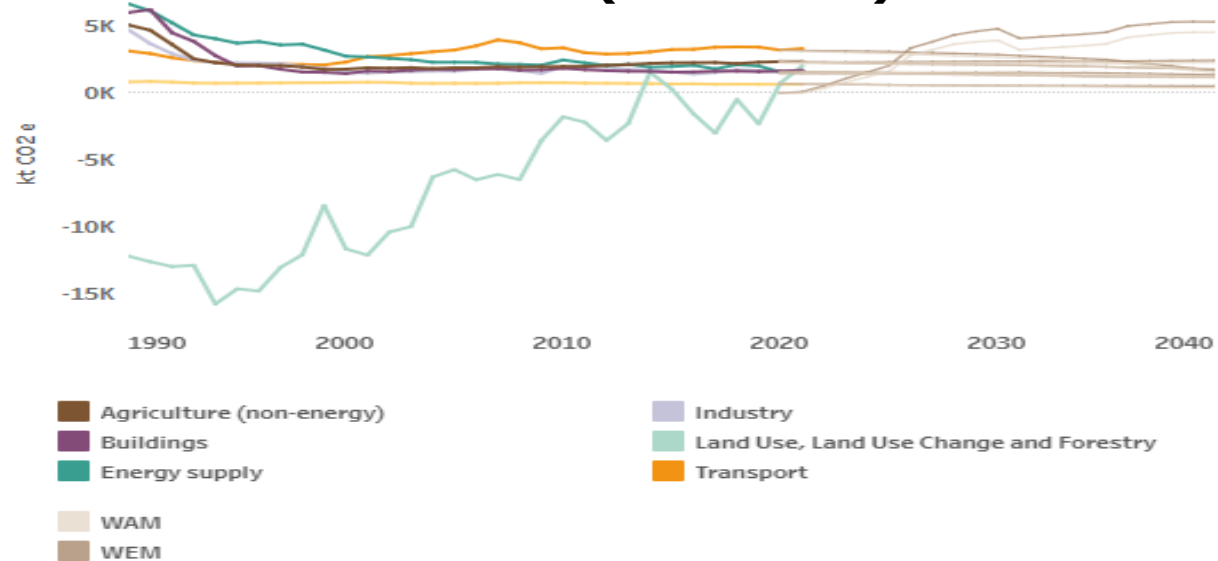
■ Historical greenhouse gas emissions
■ Greenhouse gas emissions estimates
■ WEM
■ WAM

SEG emisijas Latvijā, dalījumā pa sektoriem

■ Agriculture (non-energy)
■ Buildings
■ Energy supply
■ Industry
■ Transport
■ Waste
■ WAM
■ WEM

SEG emisijas Latvijā, dalījumā pa sektoriem (+ZIZIMM)

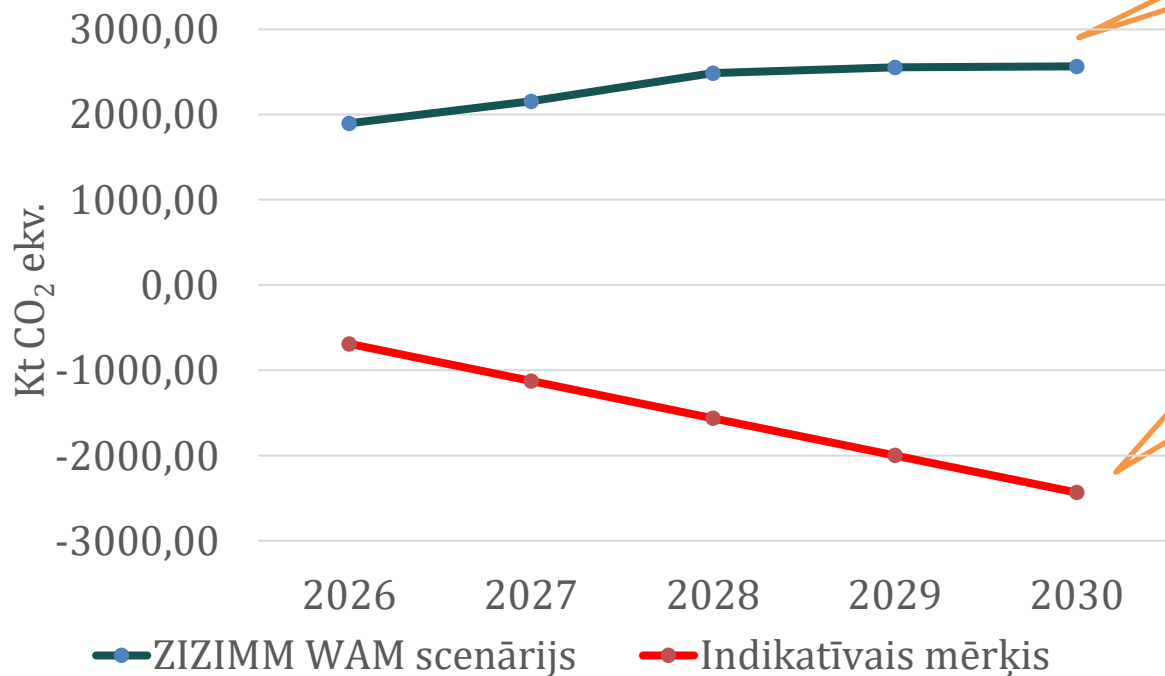
■ Agriculture (non-energy)
■ Buildings
■ Energy supply
■ Industry
■ Land Use, Land Use Change and Forestry
■ Transport
■ WAM
■ WEM

Klimata un enerģētikas ministrija

Latvijas saistību izpildes prognozes ES klimata mērķu sasniegšanā [2]

ZIZIMM sektora mērķu sasniegšanas prognoze 2026.-2030.gadam

Pēc 2023. gada ziņojuma par SEG prognozēm, politiku un pasākumiem redzams, ka ZIZIMM sektors katru gadu arvien vairāk attālinās no mērķa sasniegšanās.

Indikatīvi pēc 2023.gada SEG inventarizācijas, 2030.gada mērķis būtu **-2433,7 kt CO₂ ekv.**

Pēc 2023.gada ziņojuma par pasākumiem, politikām un SEG prognozēm kopā ar 1,08 soda koeficientu četru gadu budžetam, neizpilde visam 2026.-2030.gada periodam ar papildus (WAM) pasākumiem ir **20619,3 kt CO₂ ekv.**

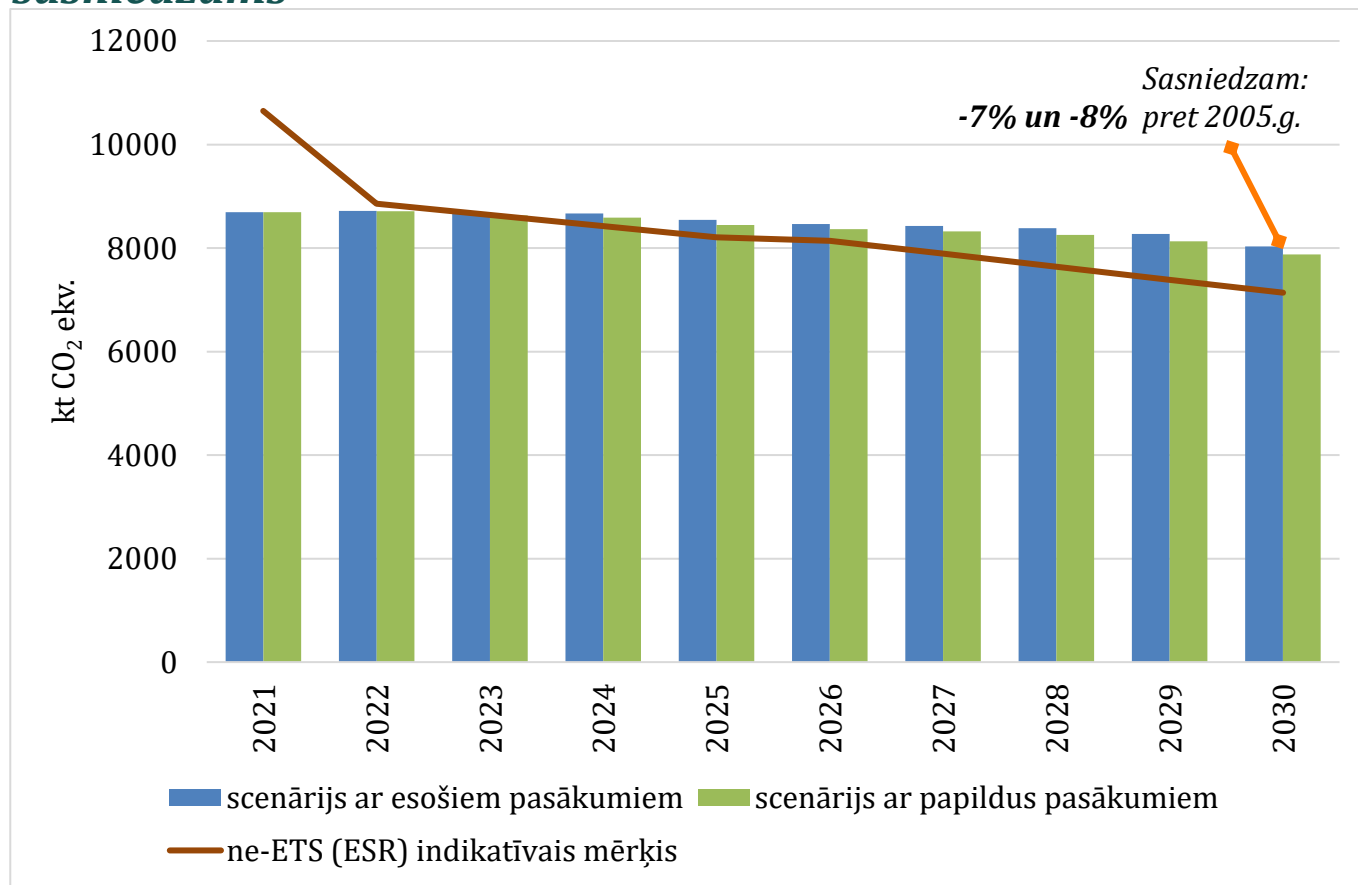
Tomēr precīzi situāciju būs iespējams novērtēt tikai 2032.gadā.

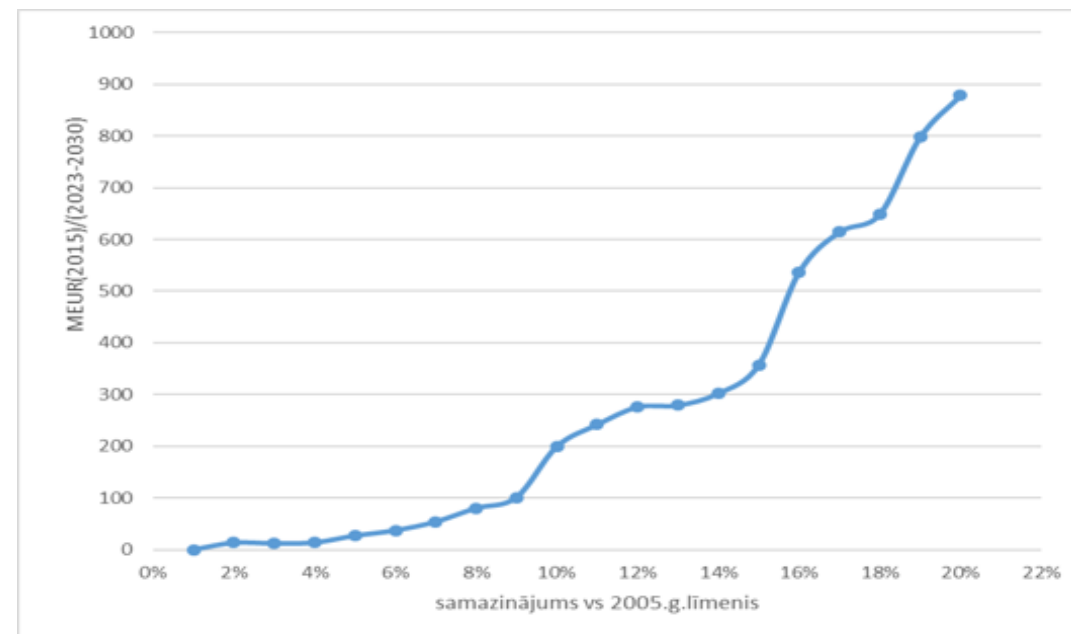
Klimata un enerģētikas ministrija

Latvijas saistību izpildes prognozes ES klimata mērķu sasniegšanā [1]

ne-ETS sektora mērķis 2030. gadā -17% bez papildus pasākumiem («mērķa izpildes scenārija), kuri līdz šim identificēti nav sasniedzams

SEG emisiju samazinājums ar katru nākamo soli kļūst aizvien dārgāks

Avots: Fizikālās enerģētikas institūts, pētījums "Latvijas tautsaimniecības attīstības scenāriju izstrāde un to īstenošanas sociālekonomiskais novērtējums: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/title_file/Tautsaimnieciba_SEG_20_21_PETIJUMS.pdf

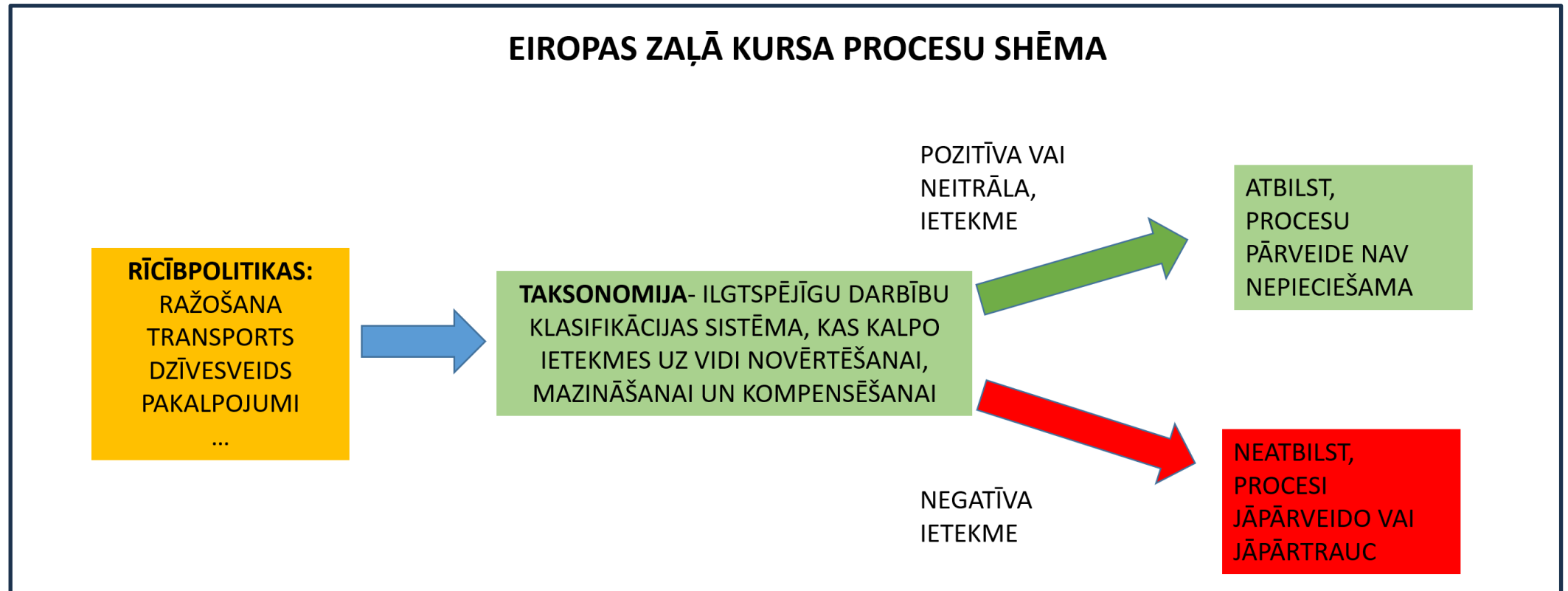
Avots: 2023. gada ziņojums par politikām, pasākumiem un SEG prognozēm un Indikatīvie Saistību izpildes regulas ikgadēji noteiktie emisiju sadales apjomi (EK un LVĢMC sākotnējie aprēķini).

ne-ETS sektors (ne-ETS enerģētika/rūpnieciskie procesi un produktu izmantošana, transports, lauksaimniecība, atkritumu apsaimniekošana)

Pašvaldību loma klimata mērķu sasniegšanā

- «Zaļā budžeta» ietvara ieviešana valsts un pašvaldību budžeta veidošanas un izpildes procesā
- Ilgtspējības kritērijiem atbilstošu projektu īstenošana

MĒRĶU UN UZDEVUMU KASKADĒŠANAS PRINCIPI

Nacionālais līmenis

(valsts pārvalde,
valsts attīstības
plānošana)

- ✓ Nozaru mērķi
- ✓ Nozaru stratēģijas,
balstītas uz modelēšanas
rezultātiem
- ✓ Pārvaldības sistēma

Reģionālais līmenis

(reģionu attīstības plānošana)

- ✓ Mērķu rādītāji
- ✓ Pārvaldības instrumenti

Pašvaldību līmenis

(pašvaldības, uzņēmēji, zemju īpašnieki)

- ✓ Vadlīnijas
- ✓ Standarti
- ✓ Sertifikācija,
audits

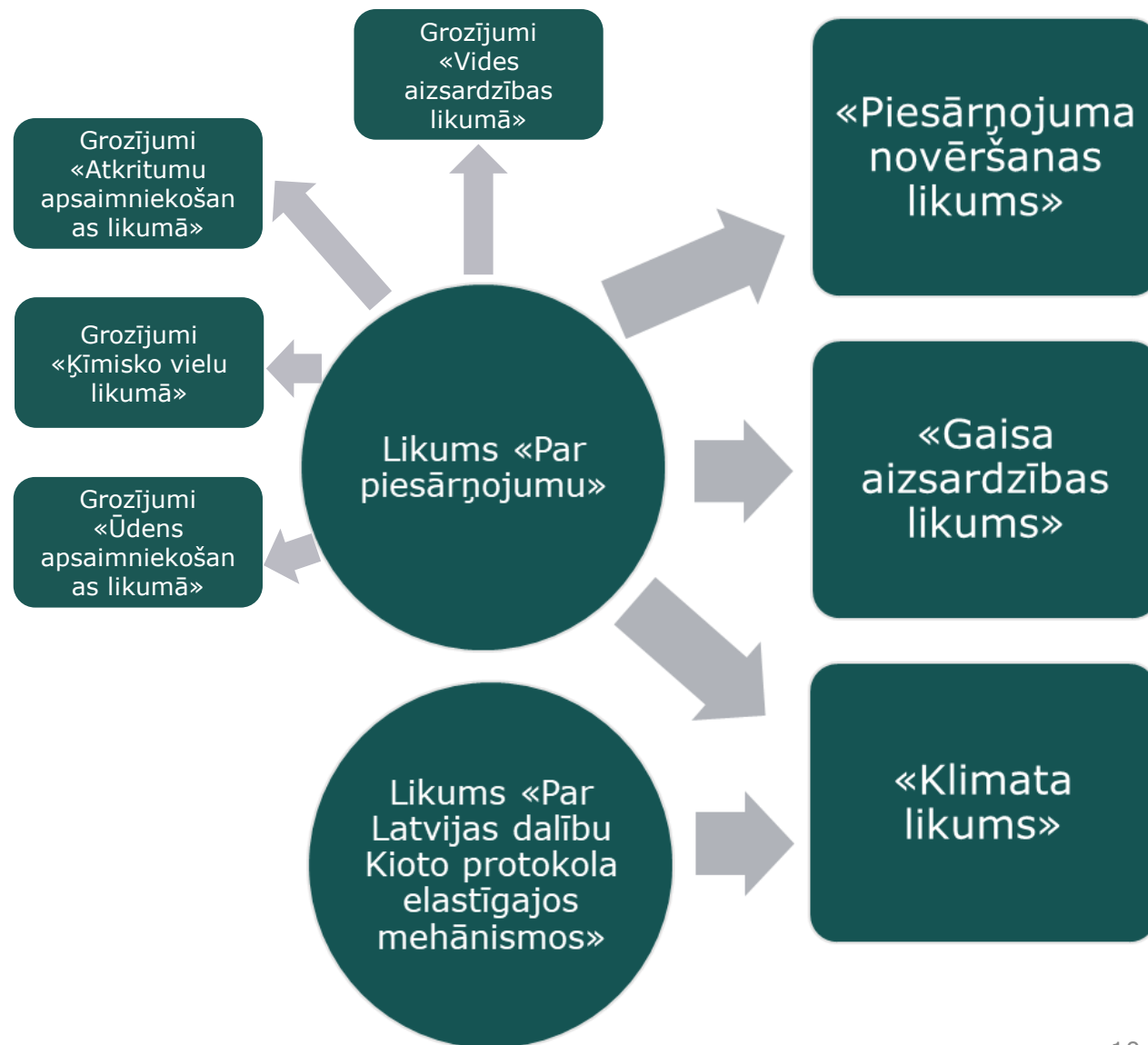
Klimata un enerģētikas
ministrija

Likumprojekts "Klimata likums"

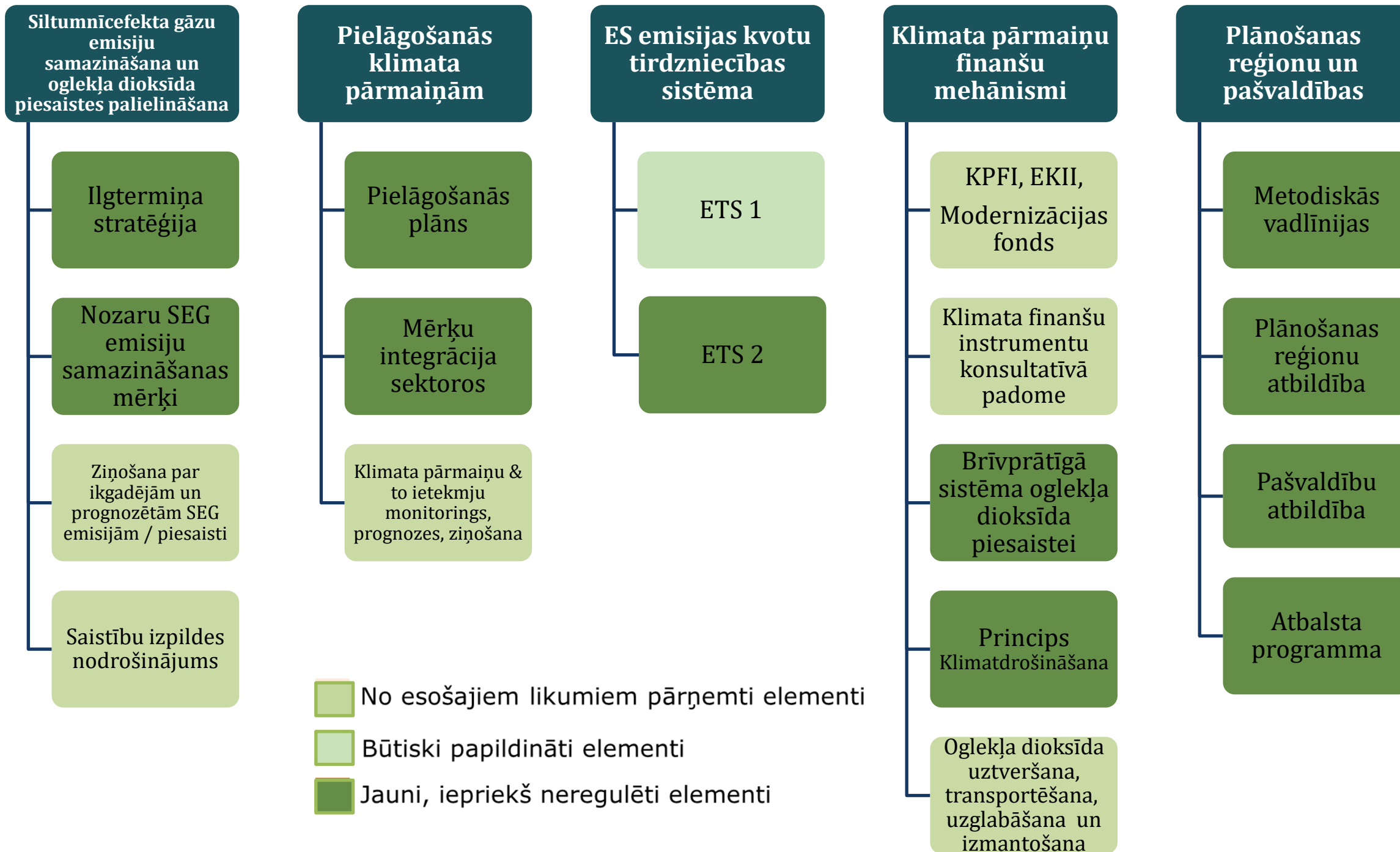
Tas tiek izstrādāts **ar mērķi pilnveidot klimata pārmaiņu politikas jomas juridisko ietvaru**, izveidojot regulējumu, kas ietvertu visus būtiskākos klimata politikas nosacījumus vienuviet:

- tiek apvienotas tiesību normas, kas izriet no likuma «Par piesārņojumu» un likuma «Par Latvijas dalību Kioto protokola elastīgajos mehānismos».
- tiek iekļautas jaunas tiesību normas, virzībā uz klimatneitralitāti un klimatnoturības veicināšanu.

Likumprojektu plānots pieņemt 2023. gada nogalē.

Klimata likums

VI sadaļa: plānošanas reģionu un pašvaldību atbildība klimata mērķu sasniegšanā

47. pants. Metodiskā vadība klimata politikas plānošanā un īstenošanā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Klimata un enerģētikas ministriju, Zemkopības ministriju, Satiksmes ministriju, Ekonomikas ministriju, Finanšu ministriju, Iekšlietu ministriju un Veselības ministriju atbilstoši **nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem sagatavo plānošanas reģioniem un pašvaldībām klimata pārmaiņu samazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām vadlīnijas (turpmāk - vadlīnijas)**. Tajās iekļauj plānošanas reģioniem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas un klimata pārmaiņām pielāgošanās mērķus un ieteikumus to sasniegšanai, kā arī ieteikumus pašvaldībām siltumnīcefekta gāzu samazināšanas un klimata pārmaiņām pielāgošanās rīcību un projektu noteikšanai un īstenošanai.

VI sadaļa: plānošanas reģionu un pašvaldību atbildība klimata mērķu sasniegšanā

48. pants. Plānošanas reģiona atbildība

Saskaņā ar vadlīnijām plānošanas reģions ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmā iekļauj reģionam vadlīnijās nosacītos siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas un klimata pārmaiņām pielāgošanās mērķus un to sasniegšanai plānotās prioritātes un nosacījumus, kā arī paredz rīcības un pasākumus šo mērķu sasniegšanai.

49. pants. Pašvaldības atbildība

Pašvaldība tās ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un attīstības programmā atbilstoši plānošanas reģiona noteiktajiem mērķiem, prioritātēm un nosacījumiem iekļauj klimata pārmaiņu samazināšanas un klimata pārmaiņām pielāgošanās mērķus, prioritātes, rīcības un projektus, ievērojot vadlīnijas.

Klimata un enerģētikas
ministrija

VI sadaļa: plānošanas reģionu un pašvaldību atbildība klimata mērķu sasniegšanā

50. pants. Plānošanas reģionu un pašvaldību kompetences klimata politikas jomā finansēšana

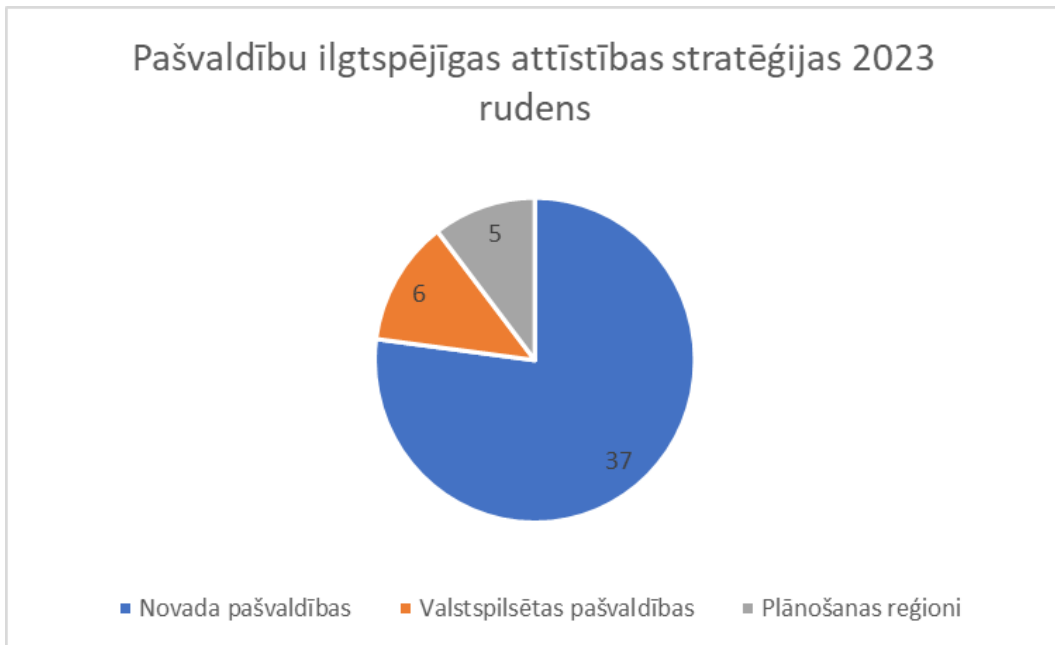
(1) Plānošanas reģionu un pašvaldību teritoriju attīstības plānošanas dokumentos noteikto klimata politikas mērķu, prioritāšu, rīcību un projektu īstenošanai veido reģionālo atbalsta programmu, ko izstrādā un administrē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Klimata un enerģētikas ministriju.

(2) Reģionālās atbalsta programmas izveides, finansēšanas, darbības un uzraudzības kārtību nosaka Ministru kabinets.

Klimata un enerģētikas
ministrija

Pašvaldību attīstības dokumenti klimata politikas kontekstā

Ilgspējīgi enerģētikas un klimata plāni izstrādāti **15** pašvaldībām.

- Laika posmā no 2014-2017. gadam ir veikti klimata pārmaiņu ietekmju un risku izvērtējumi sešās jomās - būvniecībā un infrastruktūras plānošanā, civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā, veselībā un labklājībā, bioloģiskajā daudzveidībā un ekosistēmu pakalpojumos, lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, tūrismā un ainavu plānošanā.
- Sākot ar nākamo gadu KEM plāno aktualizēt klimata pārmaiņu ietekmju un risku izvērtējumu klimata pārmaiņu ietekmētākajām nozarēm.

Klimata un enerģētikas ministrija

KEM esošie un plānotie informācijas atbalsta risinājumi pašvaldībām klimatneitralitātes mērķu sasniegšanas veicināšanai

Esošie informācijas atbalsta risinājumi klimatneitritātes un klimatnoturības mērķu sasniegšanas veicināšanai (I)

E-mācību kurss par klimata pārmaiņām un pielāgošanās tām

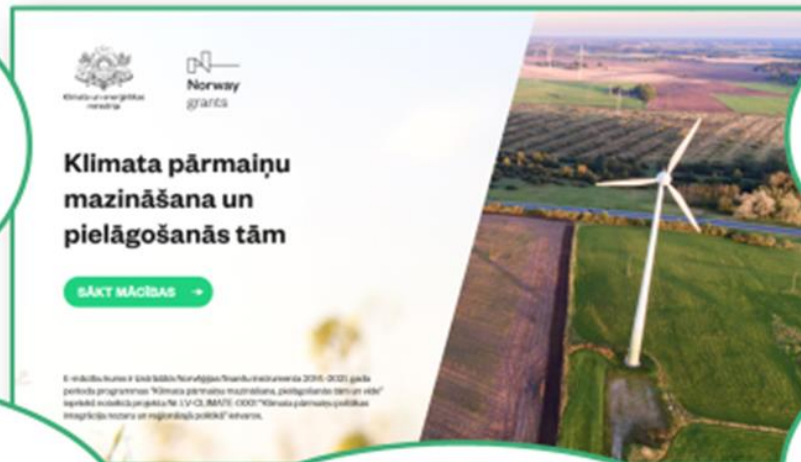
MĒRĶIS

Veicināt klimata politikas integrāciju vietējā un reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanā

MĒRĶAUDITORIJA

Pašvaldību un plānošanas reģionu speciālisti

Speciālistu zināšanu paplašināšanai par klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās tām jautājumiem

Speciālistu kapacitātes paaugstināšanai klimata politikas īstenošanā vietējā un reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanā

Gatavība izpildīt Pašvaldību likumā noteiktās funkcijas - «veicināt klimata pārmaiņu ierobežošanu un pielāgošanos tām»

Speciālistiem jebkurā laikā un vietā pieejams e-mācību kurss

Gatavība Klimata likumprojektā noteiktajai atbildībai klimata politikas plānošanā un īstenošanā

Klimata un enerģētikas
ministrija

Esošie informācijas atbalsta risinājumi klimatneitralitātes un klimatnoturības mērķu sasniegšanas veicināšanai (II)

1.APMĀCĪBAS - Valsts administrācijas skolas Mācību pārvaldības sistēmā

- 8 grupās katrā līdz 50 dalībnieki
- no 23.10.2023.- 31.03.2024.gadam
- pēc 31.03.2024.g. brīvi pieejams bez sertifikāta iegūšanas

2.INTERAKTĪVS UN PIEEJAMS E-VIDĒ JEBKURĀ VIETĀ UN LAIKĀ

3.BEZMAKSAS

4.MĀCĪBU ILGUMS ~ 11 STUNDAS E-VIDĒ

5.SERTIFIKĀTS

- Pēc nobeiguma pārbaudījuma veiksmīgas nokārtošanas tiek izsniegts sertifikāts

6.JAUTĀJUMU GADĪJUMĀ

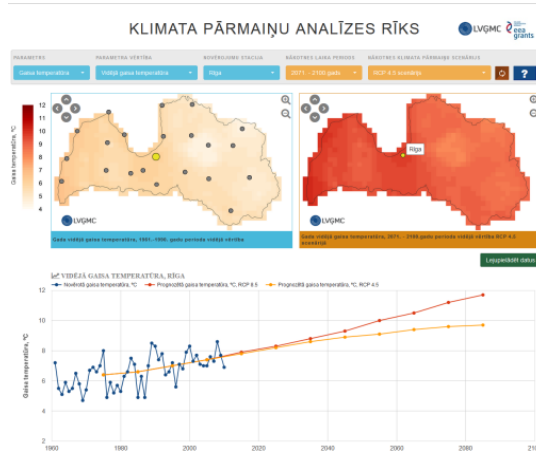
Marina Poutanene (marina.poutanene@kem.gov.lv)

Klimata un enerģētikas ministrija

Esošie informācijas atbalsta risinājumi klimatneitralitātes un klimatnoturības mērķu sasniegšanas veicināšanai (III)

Klimata rīks

www2.meteo.lv/klimatariks/

Twitter ("X") konts

[@klimatam](https://twitter.com/klimatam)

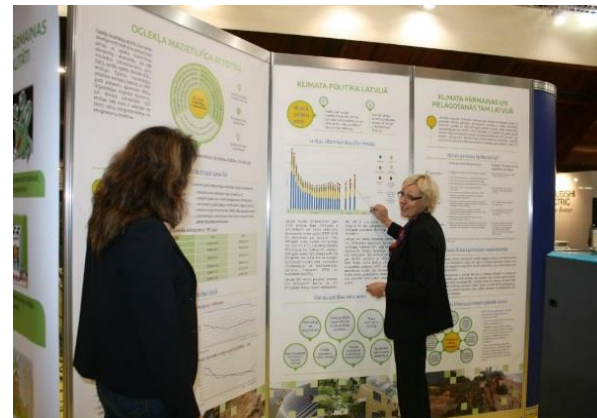

Klimata portāls

www.klimatam.lv

Investīciju projekti

Konferences, semināri

Sadarbība ar eko-skolām, NVO un tml.

Klimata un enerģētikas
ministrija

Plānotie informācijas atbalsta risinājumi klimatneitralitātes un klimatnoturības mērķu sasniegšanas veicināšanai

EKII projektu konkurss “Sabiedrības izpratnes veicināšana par klimatneitralitātes un klimatnoturības nozīmi un iespējām” (*projekts*)

Mērķis:

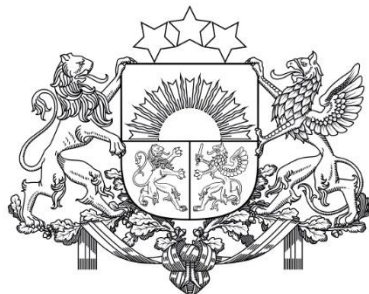
Veicināt sabiedrības izpratni par klimatneitralitātes un klimatnoturības nozīmi, sekmējot un popularizējot klimatam draudzīgu rīcību un demonstrējot sabiedrībai labās prakses piemērus.

Plānotās atbalstāmās aktivitātes:

1.aktivitāte: informatīvi izglītojošas aktivitātes (raidījumi, intervijas, interaktīvās sociālās diskusijas, raidieraksti, informatīvi materiāli, raksti) par saimnieciskās darbības un cilvēku paradumu ietekmi uz klimata pārmaiņām, un par klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes mazināšanas iespējām.

2.aktivitāte: informatīvu materiālu, palīglīdzekļu (rekomendāciju, vadlīniju, rokasgrāmatu un citu informatīvo materiālu) sagatavošana un īstenošana, kā arī publisku informatīvu pasākumu īstenošana, lai paaugstinātu mērķauditorijas informētības un zināšanu līmeni par klimata pārmaiņām Latvijā, klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes mazināšanas iespējām

3.aktivitāte: izglītojoši pasākumi (izglītojošie projekti, kampaņas, erudīcijas spēles, konkursi, tematiskie materiāli un citi) izpratnes veicināšanai par klimata pārmaiņām Latvijā, klimatam draudzīgu rīcību, kas mazina klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi, kā arī ikdienas paradumu maiņas popularizēšana.

Klimata un enerģētikas
ministrija

Paldies par uzmanību!